

**Scenariusz zajęć w oparciu o książkę
Renaty Piątkowskiej *Hebanowe serce*
Wydawnictwo *Literatura*, Łódź 2016**

Autor: Alina Płaziak-Janiszewska

Typ zajęć: zajęcia zintegrowane, godzina wychowawcza, etyka, zajęcia dodatkowe

Wiek uczniów: 8-11 lat

Czas: 2 godziny lekcyjne

Temat: Z czym musi się zmierzyć *hebanowe serce*?

Cele:

Uczeń potrafi

- zidentyfikować bohaterów i scharakteryzować główne postaci,
- przedstawić sytuację bohaterów spowodowaną wojną,
- wyjaśnić metaforyczne znaczenie wyrażenia „hebanowe serce”,
- wypowiadać się na forum grupy.

Metody i formy pracy

praca indywidualna, praca w grupie, praca z klasą, dyskusja, elementy dramy (rzeźba, poza, rola na podłodze, linia czasu), wizualizacja, praca z tekstem literackim, zabawa dydaktyczna – *iskierka przyjaźni*.

Materiały

- książka Renata Piątkowska, *Hebanowe serce*, Wydawnictwo Literatura, Łódź 2016,
- arkusze papieru, markery,
- komputer, mapa,
- film o lekarzu z Lampedusy: <http://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiata,2/uchodzczy-na-lampedusie-nagroda-dla-lekarza-ktory-sie-nimi-zajmuje,586368.html>, (2.05.2017),
- artykuł: „ile dzieci uchodźców ginie w Europie? <http://www.newsweek.pl/swiat/ile-dzieci-uchodzcow-ginie-w-europie-dane-przerazaja,artykuly,383698,1.html>, (2.05.2017).

Przebieg zajęć

1. Nauczyciel proponuje, aby uczniowie powitali się *iskierką przyjaźni*. Uczeń rozpoczyna ćwiczenie, wypowiadając głośno zdanie: *Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg, niechaj powróci do moich rąk.*
2. Prowadzący rozkłada na podłodze 2 – 3 duże arkusze papieru (gazety) i dzieli klasę na tyle samo grup (np. 10-12 osobowe), uczniowie wchodzi na papier i wyobrażają sobie, że płyną przez morze, mogą poruszać się po swojej przestrzeni „papierowego statku”. Nauczyciel włącza nagranie szumu morza i prosi uczniów o uważnie słuchanie, w momencie, kiedy dźwięk zostaje wyłączony, dzieci zastygają w dowolnej pozycji na ok. 20 sekund, następnie składają na pół gazetę/papier. Czynności te powtarzane są do momentu, aż nauczyciel zauważy, że uczestnicy mają zbyt mało miejsca, aby się poruszać, wtedy zadaje pytania:

Jak długo mogą wytrzymać w takiej pozycji? W takim miejscu?

*Czy ktoś z was był w takiej sytuacji? Kiedy?
Co by było, gdyby musieli tak płynąć przez morze przez dwa dni?
Co można, a czego nie można robić w takiej sytuacji?*

3. Nauczyciel pokazuje dzieciom małą kamizelkę ratunkową i pyta:
 - *Co to jest?*
 - *Kiedy się ją wykorzystuje?*
 - *Jak myślicie dlaczego się tu znalazła?*
 - *Jaki ma związek z dzisiejszą lekcją?*
4. Prowadzący prosi, aby uczniowie usiedli i w ciszy wysłuchali historii pewnego chłopca i czyta fragment „Hebanowego serca” (Rozdział 1.) i pyta uczniów:
 - *Jakie podobieństwo dostrzegają pomiędzy opisaną sytuacją a wykonanym ćwiczeniem?*
 - *Dlaczego bohaterowie znaleźli się na łodzi?*
 - *Kim są?*
 - *Skąd dokąd płyną?*

Nauczyciel proponuje, aby uczniowie, pokazali na mapie trasę ucieczki Omenki i jego mamy.

5. Nauczyciel mówi: *Zamknijcie oczy i wyobraźcie sobie przedstawioną w książce sytuację. Omenka i jego mam znaleźli się w małej łodzi na wielkim morzu. Daleko od domu. Co czują? Na mój znak otwórzcie oczy. Wybierzcie spośród was osoby, które będą reprezentować głównych bohaterów.*

Prowadzący rozdaje duże arkusze papieru. Uczniowie w roli matki i Omenki siadają/kładą się w pozie wyrażającej jej sytuację na łodzi. Pozostali zaś odrysowują sylwetki, a następnie wpisują:

- a) w głowie – *co bohater myśli?*
- b) w tułowi – *co czuje?*
- c) w nogach – *co robi?*

Uzupełnione plakaty uczniowie wieszają w widocznym miejscu i w ciszy czytają je, a następnie odpowiadają na pytanie nauczyciela:

Co sądzicie o sytuacji, w której znaleźli się bohaterowie?

6. Prowadzący wyjaśnia uczniom, kim są uchodźcy i migranci i pyta:

Co powoduje, że ludzie zostawiają swój dobytek i uciekają do obcego kraju?

Następnie czyta fragment książki – historię mamy Omenki, str. 31-33.
Uczniowie zastanawiają się nad problemem:

Co poświęciła mama Omenki, aby trafić do lepszego świata?

7. Nauczyciel prosi, aby każdy uczeń pomyślał o jednym krytycznym wydarzeniu z życia Omenki i narysował na kartce. Po określonym czasie uczniowie dobierają się parami i wyjaśniają koleżde/koleżance dlaczego to wydarzenie uważają za najważniejsze. Ustawiają się w kolejności pokazującej chronologię wydarzeń (linia czasu) i opowiadają historię chłopca. Następnie ilustracje kładą na ziemi albo wieszają na ścianie.

8. Prowadzący prosi, aby uczniowie dobrali się trójkami albo czwórkami, jeszcze raz wspólnie wybrali jedno z wydarzeń, a następnie przygotowali rzeźbę, pokazującą co/kto pozwoliło chłopcu przetrwać trudne chwile?

Nauczyciel podchodzi do wybranych osób i zadaje pytania:

Kim/czym jesteś?

Co robisz?

Dlaczego to robisz?

Jak to wpłynęło na Omenkę? etc.

9. Nauczyciel kładzie na środku sali arkusz papieru, uczniowie rysują na nim ogromne serce, w środku zapisują wyrażenie „hebanowe serce” (jeśli dzieci nie wiedzą co to jest heban, poszukują informacji w Internecie), wokół którego markerami notują wszystko, co pozwoliło chłopcu przeżyć w trudnych chwilach, poza sercem - wszystkie przeciwności losu i przeszkody. Prowadzący czyta baśń o Ozyrionie z „Hebanowego serca”, s.13-16.

Następnie dzieci zastanawiają się:

- *Co to jest hebanowe serce?* (Warto zwrócić uwagę uczniom na wieloznaczność wyrażenia: kolor skóry – twarde, „niełupliwe” serce – serce wojownika – wartościowe wnętrze etc.)
- *Z czym musiało się zmierzyć?*
- *Dlaczego bohaterowi udało się przetrwać?*
- *Co zależy od nas? A na co nie mamy wpływu?*
- *Jak myślicie, czy historia Omenki zdarzyła się naprawdę?*
- *Ile dzieci jest w podobnej sytuacji?*

10. Prowadzący zaprasza, aby uczniowie usiedli dookoła „hebanowego serca” i w ciszy pokazali, co mogliby jeszcze zanieść mu w darze. Uczniowie w formie pantomimy pokazują swoje dary (np. pamięć o dzieciach - uchodźcach, przyjaźń, pokój, medytacja/modlitwa, zaproszenie do Polski, etc.) – ćwiczenie wykonują tylko chętne dzieci.

11. Jeśli wystarczy czasu nauczyciel może opowiedzieć albo pokazać krótki film o dr Bartolo z Lapmedusy, który codziennie ratuje życie uchodźcom przyplływającym do Włoch.